

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 175/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudíťa a Libora Duľa v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Pol'nohospodárska Pôda s. r. o.**, Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 223, Zvolen, IČO 36 861 723, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Pavol Konečný, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 296/2021 z 30. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka požaduje zrušenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a vrátenie veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, ako aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 29 252,96 eur a náhradu trov konania v sume 492,31 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 19 C 119/2016-163 z 27. mája 2019 žalobu sťažovateľky proti žalovanej 1 (██████████) a žalovanej 2 (██████████) zamietol. Pôvodnou žalobou sa sťažovateľka domáhala určenia, že bola výlučnou vlastníčkou spornej nehnuteľnosti bližšie špecifikovanej v žalobe. Svoju žalobu odôvodnila tým, že 17. júna 2015 uzavrela s právnym predchodcom žalovaných (predávajúci) kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bola sporná nehnuteľnosť. Návrh

na vklad vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti bol Okresnému úradu Nitra, katastrálnemu odboru doručený 1. júla 2015. Právny predchodca žalovaných od tejto kúpnej zmluvy odstúpil. Návrhom na zmenu žaloby podaným 20. júla 2017 sa sťažovateľka domáhala určenia toho, komu má byť vyplatená náhrada za vyvlastnenie spornej nehnuteľnosti, keďže právoplatnosťou rozhodnutia Okresného úradu Nitra, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-NR-OVBP2-2016/1544-4 z 5. apríla 2016 došlo k vyvlastneniu spornej nehnuteľnosti v prospech obchodnej spoločnosti MH Invest, s. r. o., ktorá nadobudla vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti v čase, keď bola v katastri nehnuteľností zapísaná poznámka o príslušnom súdnom konaní. Náhrada za vyvlastnenie spornej nehnuteľnosti pritom bola uložená do úschovy Slovenskému pozemkovému fondu.

3. V súlade s § 141 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) okresný súd konal o takto zmenenej žalobe bez rozhodovania o pripustení jej zmeny. Vo vzťahu k existencii naliehavého právneho záujmu sťažovateľky uviedol, že tento je daný, keďže v prípade úspechu v súdnom konaní by sťažovateľke vznikol nárok na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie. Pri posúdení veci samej však dospel k záveru, že sťažovateľka sa vlastníčkou spornej nehnuteľnosti nikdy nestala, poukázal pritom na rozhodnutia najvyššieho súdu vydané vo veciach sp. zn. 3 Sžrk 2/2018 a sp. zn. 10 Sžrk 8/2017, v ktorých bola obdobná situácia vyhodnotená ako dodatočná právna nemožnosť plnenia, ktorá objektívne nastala pred rozhodnutím o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy. Zdôraznil, že v čase rozhodovania Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru považoval tento orgán za preukázané, že k spornej nehnuteľnosti existovalo zákonné predkupné právo, a preto bolo potrebné na túto okolnosť prihliadnúť. Zmluvná voľnosť právneho predchodcu žalovaných ako vlastníka spornej nehnuteľnosti, ku ktorému sa viazalo predkupné právo štátu, sa zo zákona obmedzila, pričom právny predchodca žalovaných mal povinnosť prednostne ponúknuť spornú nehnuteľnosť štátu. Keďže nastala po uzavretí kúpnej zmluvy okolnosť brániaca realizácii predmetu kúpnej zmluvy, plnenie zo zmluvy sa stalo nemožným.

4. V rozsudku č. k. 7 Co 31/2021 z 29. apríla 2021 (ďalej len „rozsudok z 29. apríla 2021“) dospel Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v zhode s okresným súdom k záveru o tom, že vo veci je daný naliehavý právny záujem sťažovateľky na určení, že bola vlastníčkou v čase vyvlastnenia. Aj podľa názoru odvolacieho súdu určení vlastníckeho práva tak, ako sa ho domáhala sťažovateľka po zmene žaloby, bráni nemožnosť plnenia. Poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu vydané vo veciach sp. zn. 6 Sžrk 3/2018, sp. zn. 6 Sžrk 4/2018, sp. zn. 3 Sžrk 5/2017 a sp. zn. 10 Sžrk 8/2017 a stotožnil sa so závermi z nich vyplývajúcimi. Z predmetných rozhodnutí pritom za obdobného skutkového a právneho stavu vyplynulo, že podstata predkupného práva, ako aj ustanovenia zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon č. 175/1999 Z. z.“ (podľa § 3 ods. 5 citovaného zákona na pozemok a stavby na ňom, na ktorom sa má realizovať významná investícia, vzniká zo zákona predkupné právo štátu dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou)] spôsobujú, že zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu, je obmedzená zo zákona, pričom uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale dodatočnú nemožnosť plnenia záväzku.

5. Proti rozsudku krajského súdu z 29. apríla 2021 podala sťažovateľka dovolanie, ktoré odôvodnila existenciou vady zmätočnosti v súvislosti s nedostatkom riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu [§ 420 písm. f) CSP] a nesprávnym právnym posúdením veci, ktoré videla pri

riešení otázky „*vecno-právnych a záväzkovo-právnych účinkov zmluvy*“ [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keďže stotožnil vecno-právne a obliagačno-právne účinky kúpnej zmluvy.

6. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sťažovateľka namietala, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu dosiaľ nebola riešená otázka „*dodatočnej nemožnosti plnenia v dôsledku vzniku predkupného práva štátu*“.

7. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd zdôraznil, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené či zjavne arbitrárne. Akcentoval, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, pričom súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové náplne zakladajú súhrne ich zrozumiteľnosť a všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Poukázal na podstatné časti rozhodnutia odvolacieho súdu, z ktorých vyplynul záver o existencii naliehavého právneho záujmu sťažovateľky na požadovanom určení, ako aj záver o tom, že sťažovateľka by nemohla byť vlastníčkou spornej nehnuteľnosti.

8. K dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), v rámci ktorého sťažovateľka identifikovala ako právnu otázku zásadného významu otázku vecno-právnych a záväzkovo-právnych účinkov zmluvy, najvyšší súd akcentoval, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na vyriešení zásadnej právnej otázky o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení na strane sťažovateľky (žalobkyne), ktorej vyriešenie možno považovať za jediný a postačujúci dôvod, na základe ktorého vo veci konajúce súdy dospeli k záveru o zamietnutí žaloby. Na podklade uvedeného uzavrel, že v dovolaní absentuje vymedzenie právnej otázky, od ktorej vyriešenia reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, preto takto nastolená právna otázka nie je spôsobilá byť podkladom na vyslovenie prípustnosti dovolania.

9. K dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd poukázal na rozsudok najvyššieho súdu z 30. mája 2018 vydaný vo veci sp. zn. 3 Sžrk 5/2017, podľa ktorého je povinnosťou správneho orgánu skúmať dodržanie § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z., teda či nehnuteľnosť zaťažená predkupným právom štátu bola štátu ponúknutá na odpredaj. Platí to aj v prípade, že k vzniku predkupného práva došlo až po uzavretí kúpnej zmluvy. Akcentoval rovnako právne vety prijaté v inej obdobnej a skutkovej veci (rozsudok najvyššieho súdu č. k. 6 Sžrk 3/2018 z 18. mája 2018 – R 54/2018), podľa ktorých „*I. Zmluvná voľnosť vlastníkov pozemkov, ku ktorým sa viaže zákonné predkupné právo štátu (§ 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z.), je obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja tieto prednostne ponúknuť na kúpu štátu. II. Neprihliadnutie katastrálneho úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva z kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností na existenciu inštitútu zákonného predkupného práva štátu, ktoré obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného subjektu, je v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z., a to aj vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo ex lege až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.*“.

II. Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka namieta arbitrárnosť záverov vo veci konajúcich súdov. V konkrétnostiach atakuje zmätočnosť vyplývajúcu z tvrdenia najvyššieho súdu o tom, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na vyriešení zásadnej právnej otázky o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Uvedené tvrdenie podľa sťažovateľky nie je pravdivé, keďže žaloba nebola zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, ale pre vznik predkupného práva štátu.

11. Sťažovateľka sa podrobne vyjadrila k problematike predkupného práva, pričom uviedla argumentáciu založenú na odlíšení zmluvného a zákonného predkupného práva, s ktorou sa dovolací súd nevysporiadal. Podľa sťažovateľky je dôležité pri predkupnom práve štátu zodpovedať otázku následkov spojených s porušením tohto práva. V prípade porušenia uvedeného práva neprichádza do úvahy dodatočná nemožnosť plnenia, keďže predkupné právo bolo dočasne obmedzené.

12. Podľa sťažovateľky ani jedno z rozhodnutí, na ktoré sa odvoláva najvyšší súd, nevychádzalo z obdobného skutkového a právneho stavu, keďže išlo o rozhodnutia vydané v kasačnom konaní, v ktorom sa posudzovala zákonnosť rozhodnutia o vklade. Posúdenie skutkových okolností je jedinečné, pričom súd sa nemôže zbaviť svojej povinnosti riadne odôvodniť rozhodnutie odkazom na všeobecné judikatúrne závery, ktoré nespádajú na daný skutkový stav. Ak súd neuzná argumenty účastníka konania, jeho povinnosťou je ich buď vyvrátiť, alebo vysvetliť, prečo nie sú relevantné.

13. Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd nerozhodol o návrhu na odklad právoplatnosti rozsudku krajského súdu, a preto je ústavná sťažnosť oprávnená.

14. Sťažovateľka poukazuje na nález č. k. II. ÚS 482/2021 z 1. júna 2022 vydaný v obdobnej veci, v ktorej ústavný súd konštatoval, že záver súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu je arbitrárny.

15. Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 29 252,96 eur, ktorá zodpovedá vyvlastňovacej náhrade podľa rozhodnutia o vyvlastnení v príslušnom konaní.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia práv na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie rozhodnutím vydaným dovolacím súdom vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu považuje sťažovateľka za arbitrárny a nepreskúmateľný v súvislosti s námietkou o zmätočnosti tvrdenia najvyššieho súdu (bod 10 tohto uznesenia). Zdôrazňuje odlišnosť v skutkových okolnostiach rozhodnutí najvyššieho súdu, keďže uvedené rozhodnutia, z ktorých v jej veci dovolací súd vychádzal pri posúdení prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, boli vydané v kasačných konaniach, ako aj nevysporiadanie sa s vecnými argumentmi sťažovateľky k záveru o dodatočnej nemožnosti plnenia, ako aj nerozhodnutie dovolacieho súdu o návrhu na odklad právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

17. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd v súvislosti s východiskami rozhodovania vo veci ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

19. Ústavný súd ďalej považuje za žiaduce v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľky, rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, zvýrazniť, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

20. Ústavný súd aj s poukazom na svoju stabilizovanú judikatúru zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010,

II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 494/2020, IV. ÚS 120/2023).

21. Za zjavne neopodstatnený návrh možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 136/05, I. ÚS 88/07).

22. Reflektujúc už uvedené právne závery vyplývajúce z ustálenej judikatúry, ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, a to berúc do úvahy námietky sťažovateľky prezentované v ústavnej sťažnosti v podstatnom formulované v bode 16 tohto uznesenia.

23. V kontexte prvej námietky, ktorou sťažovateľka atakuje zmätočnosť tvrdenia najvyššieho súdu pri posudzovaní dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), ústavný súd poukazuje na pravidlo vyplývajúce z § 45 zákona o ústavnom súde, ktoré podmieňuje rozsah prieskumnej právomoci ústavného súdu rozsahom a dôvodmi vymedzenými v samotnom návrhu na začatie konania (ústavnej sťažnosti). Výnimky z uvedeného pravidla sa vzťahujú výlučne na konanie o súlade právnych predpisov (§ 89 a § 131a zákona o ústavnom súde). Inak povedané, ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite ústavnej sťažnosti, a len z dôvodov v ústavnej sťažnosti uvedených. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonnou podmienkou konania pred ústavným súdom. Z vecnej previazanosti citovaného ustanovenia a ustanovenia § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde rovnako vyplýva, že okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty odôvodňujúce, že k porušeniu základných práv a slobôd došlo.

24. Ústavný súd, posudzujúc relevantnú časť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu (bod 8 tohto uznesenia), nenamieta proti konštatovaniu sťažovateľky o tom, že tvrdenie najvyššieho súdu o zamietnutí žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti nezodpovedá skutočnosti. Okresný súd, ako aj krajský súd dospeli totiž k predbežnému záveru o tom, že v konkrétnych okolnostiach veci je daný naliehavý právny záujem sťažovateľky na požadovanom určení (body 3 a 4 tohto uznesenia). Sťažovateľka však okrem skutkového tvrdenia o tom, že konštatovanie najvyššieho súdu sa nezakladá na pravde, nepredkladá ústavnému súdu žiadne argumenty, ktorými by túto skutkovú okolnosť zmätočnosti aj právne podporila, a tým aj odôvodnila ňou namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie, predovšetkým z pohľadu priameho dopadu tejto zmätočnosti na právne postavenie sťažovateľky.

25. Nevyhnutým predpokladom na vyslovenie porušenia sťažovateľmi označených práv je aj priamy dopad vady alebo nedostatku vyčítaných orgánov verejnej moci na tieto práva (m. m. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, II. ÚS 671/2017).

26. Uvedený nedostatok pritom bráni ústavnému súdu vykonávajúcemu svoju právomoc v rámci konkrétnej kontroly ústavnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vôbec preskúmať splnenie podmienok na vyslovenie porušenia akéhokoľvek označeného základného práva či slobody, ku ktorým patrí aj zistenie, či v konkrétnych okolnostiach veci nepriaznivý dôsledok pre sťažovateľa skutočne nastal

a aký je jeho vplyv na výsledok konania, prípadne či neexistuje možnosť korigovania negatívneho dôsledku v ďalšom procesnom postupe (pozri k tomu aj IV. ÚS 322/09).

27. Absencia právneho odôvodnenia v kontexte prvej námietky sťažovateľky, pre ktorú časť ústavnej sťažnosti nespĺňa zákonom predpísanú náležitosť ustanovenú v § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, bráni ústavnému súdu uplatniť svoju právomoc. Podľa názoru ústavného súdu za danej situácie neprichádza do úvahy výzva na odstránenie tohto nedostatku návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vzhľadom na to, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti má kľúčovú (esenciálnu) povahu. Označené ustanovenie zákona o ústavnom súde slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, avšak nie samotnej podstaty návrhu. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že označený nedostatok zákonom ustanovených náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľka pritom v konaní o ústavnej sťažnosti právne zastúpená je.

28. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd relevantnú časť ústavnej sťažnosti odmietol z dôvodu nesplnenia náležitostí ustanovených zákonom (absencie právneho odôvodnenia) v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

29. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP (riešenie právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená) sťažovateľka atakuje arbitrárnosť odôvodnenia najvyššieho súdu z dôvodu, že ani jedno z rozhodnutí uvádzaných najvyšším súdom v napadnutom rozsudku nevychádzalo z obdobného skutkového stavu, keďže išlo o rozhodnutia vydané v kasačnom konaní, v ktorom sa posudzovala zákonnosť rozhodnutia o vklade. Uvedeným spôsobom sa najvyšší súd podľa sťažovateľky zbavil svojej povinnosti reagovať na argumenty sťažovateľky a vysporiadať sa s nimi v záujme dodržania požiadavky riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

30. Po preskúmaní relevantnej časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje dostatočnosť a presvedčivosť odôvodnenia záveru najvyššieho súdu k neopodstatnenosti sťažovateľkou uplatňovaného dovolacieho dôvodu.

31. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Najvyšší súd posudzuje v tomto prípade otázku prípustnosti dovolania sám ako otázku predbežnú a v prípade, že dospeje k záveru o prípustnosti dovolania, napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu meritórne preskúma.

32. V konkrétnych okolnostiach veci najvyšší súd z vlastnej rozhodovacej činnosti dospel (implicitne) k záveru o tom, že právna otázka nastolená sťažovateľkou týkajúca sa dodatočnej nemožnosti plnenia v dôsledku vzniku predkupného práva štátu už bola vyriešená, a to v rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných v rámci správneho súdnictva (bod 9 tohto uznesenia), uvedená skutočnosť pritom zakladá nemožnosť, aby dovolací súd podrobil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu meritórnemu prieskumu. Inak povedané, konkrétne okolnosti prejednávanej veci najvyššiemu súdu bránili, aby sa zaoberal vecnými argumentmi, ktorými odvolací súd odôvodňoval svoj záver o dodatočnej nemožnosti plnenia v dôsledku vzniku predkupného práva štátu.

33. Keďže predmetom dovolacieho konania, ktoré je v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané, sa z dôvodu neprípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemohli stať vecné argumenty prezentované sťažovateľkou v dovolaní a rovnako aj v tejto ústavnej sťažnosti (k tomu pozri vecnú argumentáciu sťažovateľky obsiahnutú v podstatnom v bode 11 tohto uznesenia o tom, že do úvahy dodatočná nemožnosť plnenia neprichádza, keďže predkupné právo bolo dočasne obmedzené), tieto sa nemôžu stať ani predmetom ústavného prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti.

34. Predmetom ústavného prieskumu by sa vzhľadom na posúdenie veci dovolacím súdom mohli stať len argumenty atakujúce samotné posúdenie neprípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V tomto kontexte sťažovateľka vznáša len jednu relevantnú námietku, ktorou argumentuje, že najvyšší súd pri rozhodovaní vo veci prípustnosti dovolania zobral do úvahy rozhodnutia najvyššieho súdu vydané v rámci správneho súdnictva, a teda rozhodnutia vydané za iných skutkových a právnych okolností.

35. Jedným zo základných princípov, na ktorých je vystavaná nová procesná úprava dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, je princíp právnej istoty uvedený v čl. 2 ods. 2 CSP, ktorý je definovaný ako stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, ku ktorým patrí okrem najvyššieho súdu aj ústavný súd. Princíp právnej istoty je v podmienkach najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nepochybne spätý s pojmom ustálená rozhodovacia prax, do ktorého obsahu patria okrem stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, aj prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 129/2017 z 31. októbra 2017). Do pojmu ustálená rozhodovacia prax teda patria už vymedzené rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorý je najvyššou súdnou autoritou v rámci dovolacieho konania, ako aj kasačného konania v rámci správneho súdnictva. Odlišovať právne závery, ku ktorým najvyššia súdna autorita dospela podľa druhu konania, v ktorom boli prijaté, nemá v podmienkach materiálneho právneho štátu, v rámci ktorého sa spoločnosť riadi jednotným právnym poriadkom s platnosťou pre celé územie a pre každého, svoje opodstatnenie. Ani premisa, ktorá odlišnosť skutkových a právnych okolností vecí spája výlučne s druhom konania, v rámci ktorého k vydaniu rozhodnutia došlo, preto nemá svoju právnu relevanciu.

36. Sťažovateľka poukazuje aj na rozhodnutie vydané v obdobnej veci (nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 482/2021 z 1. júna 2022), v ktorom bola podľa nej zo strany ústavného súdu konštatovaná arbitrárnosť záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Bez potreby bližšieho odôvodnenia ústavný súd k tomuto uvádza, že žaloba sťažovateľky (ako to napokon tvrdí aj samotná sťažovateľka) nebola v tu prerokovávanej veci konajúcimi súdmi zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, čo *eo ipso* bez ďalšieho postačuje na konštatovanie, že odôvodnenie obsiahnuté v citovanom náleze je k posudzovanej veci bez právnej relevancie.

37. Už len pre úplnosť ústavný súd k námietke sťažovateľky, podľa ktorej najvyšší súd nerozhodol o jej návrhu na odloženie právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, poukazuje na rozhodnutie

najvyššieho súdu vydané vo veci sp. zn. 4 SŽ 165/95 (uverejnené v časopise Zo súdnej praxe, 1997, č. 24), v ktorom konštatoval, že „*ak nie je na odklad dôvod, nevydáva osobitné rozhodnutie o zamietnutí návrhu na povolenie odkladu vykonateľnosti.*“. Ústavný súd preto postup najvyššieho súdu, ktorým tento samostatné rozhodnutie vo veci návrhu nevydal, považuje z ústavnoprávneho hľadiska za udržateľný (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

38. Ústavný súd na základe už zmieňovaných čiastkových záverov k jednotlivým námietkam sťažovateľky dospel k záveru, že ňou uplatnené námietky sú nedôvodné a nesignalizujú takú priamu príčinnú súvislosť s možným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na základe ktorej by po prípadnom prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol vysloviť ich porušenie. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní relevantnú časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

39. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. marca 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu